

Διαλύουν την ειδική αγωγή!

Μόλις μια βδομάδα μετά την ψήφιση του Ν.4115/2013 και του επίμαχου άρθρου 39, το υπουργείο Παιδείας δημοσίευσε πρόγραμμα -ενταγμένο στο ΕΣΠΑ- με τίτλο: «**Ανάπτυξη Υποστηρικτικών Δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - Μετατροπή του Ειδικού Σχολείου σε Κέντρο Υποστήριξης Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης**». Στο κείμενο αυτό αποκαλύπτονται οι **πραγματικές προθέσεις** του υπουργείου που δεν είναι άλλες από την **πλήρη αποδιάρθρωση του συνόλου της Ειδικής Αγωγής, μέσα από την «ένταξη όπως όπως» στα κοινά σχολεία.**

Το πρόγραμμα αυτό αποκαλύπτει τον πραγματικό σκοπό των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Δηλαδή: χρήματα για τη διάλυση της Ειδικής Αγωγής, χρήματα για να παραδοθεί ο ευαίσθητος αυτός χώρος στους ιδιώτες, χρήματα για να πεταχτούν τα ΑμΕΑ έξω από το σχολείο και όχι για να βρουν μια θέση στη Δημόσια Ειδική Αγωγή, 185 χιλιάδες παιδιά που τη στερούνται. Αυτή είναι η πολιτική της ΕΕ!

Πρόκειται για το «**νέο**» μοντέλο Ειδικής Αγωγής που κύριο στόχο έχει να μεταβιβαστεί η ευθύνη και το κόστος της, στους ίδιους τους «**χρήστες**», στα παιδιά, δηλαδή, με Αναπηρίες και Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες και τις οικογένειές τους.

Ποιες αλλαγές έφερε ο νέος νόμος

Με το νόμο 4115/13, τα Ειδικά Σχολεία μετατρέπονται σε Κέντρα Υποστήριξης (!) μιας ενότητας σχολικών μονάδων, που ονομάζεται πλέον Σχολικό Δίκτυο Εκπαίδευσης και Υποστήριξης (ΣΔΕΥ) και δημιουργείται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή. Το ΣΔΕΥ, εκτός των άλλων, έχει σκοπό να συντονίζει τις σχολικές μονάδες μέλη του, ώστε να εντάσσονται και να υποστηρίζουν τους μαθητές με αναπηρία και τα αντίστοιχα τμήματα ένταξης και παράλληλης στήριξης.

Σε κάθε σχολική μονάδα δημιουργείται Επιτροπή Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ), που θα αποτελείται από το διευθυντή, τον εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής του Τμήματος Ένταξης ή της Παράλληλης Στήριξης του σχολείου, έναν ψυχολόγο κι έναν κοινωνικό λειτουργό από το Κέντρο Υποστήριξης του ΣΔΕΥ. Η επιτροπή αυτή «**θα κάνει διάγνωση, θα διαμορφώνει πρόγραμμα διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τους μαθητές με διαπιστωμένη δυσκολία μάθησης (παραπέμποντας όσους χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη σε ...εξωσχολικές Υπηρεσίες!)**...». Το μόνο που εκ των πραγμάτων δε θα μπορούν τα παραπάνω όργανα (ΣΔΕΥ - ΕΔΕΑΥ) να κάνουν, είναι ουσιαστικό εκπαιδευτικό έργο.

Επιπλέον, χιλιάδες εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής των شهرستانών ΣΜΕΑΕ, με πολύτιμη ειδίκευση στην Ειδική Αγωγή, θα χάσουν τα επόμενα χρόνια τις οργα-

Από πρόσφατη κινητοποίηση του ΠΑΜΕ στο υπουργείο Παιδείας

νικές θέσεις τους, αν είναι μόνοι (ή δε θα διοριστούν ποτέ, αν είναι αναπληρωτές), και είναι αμφίβολο αν θα μπορέσουν να εργαστούν στην Ειδική Αγωγή ξανά.

Ποιο είναι το έργο των ειδικών σχολείων μέχρι σήμερα;

Πολύς κόσμος, ακόμη και πάρα πολλοί εκπαιδευτικοί δεν γνωρίζουν τι έργο επιτελείται σήμερα στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Επιγραμματικά αναφέρουμε τα εξής: στις δομές της Ε.Α. φοιτούν μαθητές που λόγω κάποιας αναπηρίας ή ειδικής εκπαιδευτικής ανάγκης δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα του Κοινού Σχολείου. Οι μαθητές εκεί κατατάσσονται με βάση τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε τμήματα (πλαίσια) και η εκπαιδευτική παρέμβαση αποσκοπεί κατά πρώτο στη σχολική ένταξη και στη συνέχεια στην κοινωνική. Για το λόγο αυτό η συντριπτική πλειοψηφία των Ειδικών Σχολείων είναι συστεγαζόμενα με Κοινά Σχολεία. Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των Ειδικών Σχολείων περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο δραστηριότητες αυτοεξυπηρέτησης, κοινωνικών δεξιοτήτων, επικοινωνίας κλπ., ενώ σε κάποια παιδιά είναι εφικτό να διδαχθούν και εκπαιδευτικά αντικείμενα γλώσσας, μαθηματικών και λοιπών μαθημάτων του γενικού σχολείου, με την ανάλογη βέβαια απλούστευση και προσαρμογή.

Επιπλέον, στα Ειδικά Σχολεία υπάρχει το Ειδικό και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό το οποίο ανάλογα με την ειδικότητά του παρέχει εξειδικευμένη υποστήριξη στους μαθητές (π.χ. φυσιοθεραπευτές, φροντιστές κλπ.) αλλά και στις οικογένειές τους (π.χ. κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι κ.λπ.).

Πού το πάει το υπουργείο;

Διαβάζοντας το παρακάτω απόσπασμα αρκεί για να καταλά-

βουμε «**πού το πάει**»:

«**Σήμερα ωστόσο, η Ειδική Αγωγή διεθνώς δεν ορίζεται πλέον ως ένα διαφοροποιημένο σχολείο και συνεπώς διαφοροποιημένο πρόγραμμα σπουδών, αλλά σαν επιπρόσθετες ειδικές υπηρεσίες, τόσο παιδαγωγικές, όσο και σχολικές ψυχολογικές υπηρεσίες υποστήριξης του Κοινού συμβατικού Σχολείου για συμπερίληψη όλων των μαθητών και υπηρεσίες αντιμετώπισης των εμποδίων εκπαίδευσης και υποστήριξης των μαθητών αυτών, αλλά και των οικογενειών τους. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα οι μαθητές στο σύνολό τους να επωφελούνται από τις αναγκαίες υποστηρικτικές υπηρεσίες, αλλά και τις γνώσεις του επιστημονικού επαγγελματικού δυναμικού των στελεχών της ειδικής αγωγής (σελ. 8)**».

Όμως η «**Διεθνής Εμπειρία**» διδάσκει κάτι άλλο: σε όποιες χώρες εφαρμόστηκαν αντίστοιχα μοντέλα «ένταξης», (π.χ. Ιταλία τη δεκαετία του '90) τον πρώτο καιρό επικράτησε χάος στα σχολεία και στη συνέχεια ήρθε ως «**σωτήρας**», να δώσει τη λύση ο **ιδιωτικός τομέας, με την ίδρυση ιδιωτικών σχολείων και ιδρυμάτων, με πανάκριβα διδάκτρα, για όσους βέβαια μπορούσαν να πληρώσουν. Οι υπόλοιποι ...στον Καιιάδα του κοινωνικού περιθωρίου.**

Με απλά λόγια: **διαλύουν τα Ειδικά Σχολεία και τις υποδομές τους, πετάνε τους μαθητές στα Κοινά Σχολεία και προσπαθούν να πείσουν ότι δε θα ωφεληθούν από αυτό μόνο οι μαθητές των Ειδικών Σχολείων αλλά και αυτοί των Κοινών.** Να το πούμε πιο παραστατικά: στέλνουμε έναν μαθητή (μπορεί και περισσότερους) με μια βαριά αναπηρία (π.χ. νοητική υστέρηση ή αυτισμό) σε μια κοινή τάξη, χωρίς τις αντίστοιχες υποδομές και περιμένουμε να γίνει... «**το θαύμα της συμπερίληψης**» και ο μαθητής να ενσωματωθεί στην ομάδα της τάξης και να παρακολουθεί το πρόγραμμά της. Όμως,

αλήθεια, πώς θα πραγματοποιηθούν τα -απόλυτα αναγκαία για τα παιδιά με ΕΑ- εξειδικευμένα προγράμματα αυτοεξυπηρέτησης, των κοινωνικών δεξιοτήτων, της επικοινωνίας, της εργοθεραπείας κ.λπ., μέσα σε μια τάξη του Κοινού Σχολείου, χωρίς την αντίστοιχη υποδομή που διαθέτουν (έστω και στοιχειωδώς κάποια) τα Ειδικά Σχολεία;

Στην ουσία, όσα από τα παιδιά με Ειδικές Ανάγκες έχουν βαριές αναπηρίες, σωματικές και νοητικές, δε θα εκπαιδευτούν ποτέ, με αποτέλεσμα να μη μπορέσουν ποτέ να αυτοεξυπηρευτούν, να αποκτήσουν ένα επάγγελμα και πολύ περισσότερο να ενταχθούν στην κοινωνία που είναι το ζητούμενο. Ταυτόχρονα, θα βιώσουν την **περιθωριοποίηση** ακόμα και τα ρατσιστικά φαινόμενα που σίγουρα θα αναπτυχθούν στα σχολεία. Υπάρχει εμπειρία για το τι βίωσαν οι οικογένειές τους και τα ίδια τα παιδιά με αυτισμό που «**εντάχθηκαν**» στα Κοινά Σχολεία. Επιπλέον, η συγκεκριμένη διαδικασία «ένταξης» θα δημιουργήσει πλείστα προβλήματα στα ήδη επιβαρυνόμενα γενικά σχολεία. Η ευθύνη για τη διδασκαλία παιδιών με ειδικές ανάγκες μεταφέρεται στον εκπαιδευτικό της τάξης. Ενα καθήκον, στο οποίο ο εκπαιδευτικός της τάξης είναι αδύνατο να ανταποκριθεί.

Κανένας εφησυχασμός. Αγώνας για το σχολείο των λαϊκών αναγκών

Η παραπάνω διαδικασία αποδιάρθρωσης της Ειδικής Αγωγής έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια. Έχουν συμβάλλει σ' αυτό οι **νόμοι που κατά καιρούς έχουν ψηφίσει η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ. Συνυπεύθυνες είναι και οι δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ που εδώ και χρόνια, είναι σηματοφόροι των λογικών της «αποκατηγοριοποίησης» και της «ένταξης όπως όπως» ανεξάρτητα αν το παιδί μπορεί ή όχι να ενταχθεί στο Κοινό Σχολείο.** Ετσι το α-

στικό κράτος αποποιείται την υποχρέωση που έχει στον κρίσιμο κι ευαίσθητο τομέα της Ειδικής Αγωγής, φορτώνει το κόστος στις πλάτες των γονιών και παραδίδει τα 185 χιλιάδες παιδιά με ειδικές ανάγκες μαζί με τις οικογένειές τους βορά στην κερδοσκοπία επιχειρήσεων και φιλανθρωπών! Αξίζει να σημειωθεί, ότι μέχρι τώρα, από τα 185 χιλιάδες παιδιά με ειδικές ανάγκες, μόνο ένας μικρός αριθμός παίρνει μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η πολιτική της ένταξης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι κάτι πολύ πιο σύνθετο από την απλή υποχρεωτική εγγραφή τους σε ένα Κοινό ή Ειδικό Σχολείο. Στην ουσία, αφορά τόσο τα άτομα που εντάσσονται, μα πιο πολύ το ίδιο το κοινωνικό και το εκπαιδευτικό σύστημα, που πρέπει να υπηρετούν αυτή τη λαϊκή ανάγκη. Ωστόσο, η «**σχολική ένταξη**» είναι ένα ιδιαίτερα δαπανηρό εγχείρημα για ένα κοινωνικό σύστημα που αντιμετωπίζει τον άνθρωπο ως πηγή εκμετάλλευσής και κέρδους και τις ανάγκες του ως εμπόρευμα, ακόμη περισσότερο στις μέρες μας, που η κρίση του βαθύνει.

Στο άμεσο μέλλον είναι απαραίτητο τόσο τα Ειδικά Σχολεία όσο και οι Τάξεις Ένταξης να πολλαπλασιαστούν. Θα πρέπει όμως να επαναπροσανατολιστεί ο ρόλος τους και να υπάρξει σύνδεση μεταξύ τους, στοχεύοντας στην κλιμακωτή ένταξη των ΑμΕΑ (Ειδικό Σχολείο - Τάξη Ένταξης - Τάξη Κοινού σχολείου). Απαιτείται μια πολιτική ανάπτυξη ενός αποκλειστικά Δημόσιου και Δωρεάν Συστήματος Ειδικής Αγωγής και Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για όλες τις κατηγορίες των παιδιών με ειδικές ανάγκες, που θα καταργήσει τα μεσαιωνικού τύπου Ιδρύματα εγκλεισμού και απομόνωσης παιδιών με σοβαρά προβλήματα.

Κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει με τη Σχολική Ένταξη των ΑμΕΑ, σκεφτόμενος ένα εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο έχοντας αναπτύξει τις κατάλληλες παιδαγωγικές μεθόδους και έχοντας εξασφαλίσει την υλικοτεχνική-κτιριακή υποδομή και το απαραίτητο ειδικευμένο προσωπικό, θα μπορούσε πραγματικά να περιορίσει τα Ειδικά Σχολεία και να «**ενσωματώσει**» το μεγαλύτερο μέρος των ΑμΕΑ στα Κοινά Σχολεία...

Ενα σχολείο που θα στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων του ανθρώπου, σε μια κοινωνία που ο σκοπός της δε θα είναι η παραγωγή κέρδους για τους λίγους αλλά η ικανοποίηση των σύγχρονων λαϊκών αναγκών.

Τάσος ΤΟΚΑΣ
Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής, μέλος της Πανελλαδικής Γραμματείας Εκπαιδευτικών του ΠΑΜΕ